

Лідія ГЛУХОВА, 1937, с. Осинове, Новопсковський район, Луганська обл., Україна

Доброго дня та доброго здоров'я тому, хто буде читати цю розповідь! Я, Глухова Лідія Петрівна, народилася 13 вересня 1937 року в селі Всесвятське Перещепинського району Дніпропетровської області. Дуже самотня людина: чоловік і син померли, з онуком, який живе в Росії не спілкуюся.

Моє дитинство і шкільні роки пройшли в селі у маминих рідних, куди вона мене привезла за чотири дні до початку війни. Мама загинула під час бомбардування. Батько, військовий лікар, теж загинув на війні. А я жила і пам'ятаю, як відбувалися події під час війни. Німці зайшли в село, а ми ховалися в лісах і вздовж річки Самари. Потім ми повернулися по домівках. В селі хазяїнували німці та поліцаї, які в сільській школі облаштували штаб. Спалили шкільні парти. Вони ходили по селу, по дворах та вимагали харчі. забирали усе, що їм було потрібно. З нашого села багато молодих людей відправляли в Германію. Забрали і моїх двоюрідних сестер, Колісник Ольгу та Надію. А мамину рідну сестру Тетяну бабуся заховала в погребі. Посадила її у велику діжку з під солонини і зробила так ніби там огірки солоні, накрила кришкою і накидала приправи. На подвір'я зайшли два німця, гвинтівки у них були з штиками, кругом усе ними протикали. А потім один із них відкрив ляду і поліз у погріб. Я сиділа поруч і зробила вигляд, ніби – то він мені пальця на руці прищемив. І, щоб його відволікти стала голосно верещати, ухопившись за палець. Німець вискочив з погреба, а я вже біля бабусі, вона мені палець перев'язувала ганчіркою. Німець вискочив з погреба і разом з напарником все, що можна поштрикав штиком. Вони знали, що

тут дівка живе, допитували бабусю де «фрау»? А бабуся показала на ліс, мовляв вона туди втекла...

На шкільному майданчику, де проходили уроки фізкультури, бачила як німці повісили двох партизанів. Одного я знала – це був Чуб Андрій. Нас зігнали, щоб дивилися це жахіття. Тітка мені голову повернула до себе та я все одно бачила. Потім ще були вбиті партизани, а трупи кидали в колодязь, який був на нашій вулиці. Воду стали брати в іншому місці, у дворі Чорноморів. Після війни померлих з колодязя дістали і в братській могилі поховали на краю села недалеко від школи...

А потім німці стали тікати з села, спалили майже весь населений пункт. Вулицю, де я жила не спалили, мабуть тому, що в кінці вулиці була церква (дерев'яна, збудована без єдиного гвіздка), а може просто не встигли знищити...

В село зайшли бійці заморені та виснажені. Люди раділи, запрошували на подвір'я, пригощали чим могли: водою, харчами. Та бійці поспішали, їм треба було звільняти Андріївку, Михайлівку, Губиниху та інші села до самого Дніпропетровська, до самого Дніпра. Ми, діти, бігли поряд з бійцями, торкаючись їхнього одягу, рук, зазирали в обличчя воїнів – визволителів, дорослі від радості плакали. І раптом мене підхопили сильні чоловічі руки. Руки, які я пам'ятаю все життя. Я була худенькою дівчинкою з довгим темно - русим волоссям, яке майже завжди пахло керосином, засобом від шкідників. Боєць притулив мене до себе, його гімнастерка з лівого боку була в нагородах, а праворуч була величенька червона зірка. Коли він пригорнув мене до грудей, то в шоку трохи боляче від дотику стало. Пам'ятаю, він був високого зросту, світловолосий, небрите обличчя, по якому текли сльози. Він моє розтріпане волосся цілував і плакав. Потім дістав з кишені, з - під орденів, вузлик і віддав мені, щоб я розгорнула. Я коли побачила що там, то мерщій до рота, не повіривши, що то була грудочка цукру. Вона була тверда мов камінець,

але смачна і справжня, в ті роки рідкісні ласощі. Я ту грудочку цукру пам'ятаю по цей день. Запитав боєць, як звати. Я сказала «Ліда», а він мені каже «А я Лідо, латиш». Таке ім'я я не чула ніколи, але воно в моєму серці довгі роки. Вже за селом він мене поставив на землю, присів, обома руками притиснув до себе мовчки і, піднявшись, пішов до колони бійців назавжди... Була війна і я її пам'ятаю...